

حجت الاسلام ربانی نژاد در گفتگو با مهر: کارکردهای مسجد تقلیل یافته است

یک مبلغ و پژوهشگر حوزه رسانه گفت: یکی از مهمترین دلایلی که مانع جذب در مساجد شده، تقلیل کارکردهاست. یکی از مواردی که شامل تقلیل کارکردهای مساجد بوده، بسته شدن درب های مسجد به روی عموم است.

یک مبلغ و پژوهشگر حوزه رسانه گفت: یکی از مهمترین دلایلی که مانع جذب در مساجد شده، تقلیل کارکردهاست. یکی از مواردی که شامل تقلیل کارکردهای مساجد بوده، بسته شدن درب های مسجد به روی عموم است.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: اگر در دهه های گذشته بهترین مکان برای تفریح و آموزش کودکان مان در ایام تابستان، مساجد کشور بودند حال با رونق برخی فرهنگسراها و پایین تر آمدن سطح برنامه های مساجد شاهد حضور کمتری از اقشار مختلف به ویژه نوجوان ها در مسجد می باشیم. پیرامون علت این دفع نیرو که در مساجد رخ داده با حجت الاسلام مرتضی ربانی نژاد، مبلغ دینی نهاد مقام معظم رهبری گفتگویی مختصر انجام دادیم.

وی معتقد است که آموزش فضای مجازی باید در مساجد کشور شکل گیرد و همچنین کارنامه ای دینی به کودکان و نوجوانان در مساجد تقدیم شود.

***در چندین سال گذشته ما با کاهش حضور مردم در مساجد مواجه هستیم. دلیل این رخداد را چه می دانید؟**

مسجد هم سرچشمه جوشش معارف اسلامی بوده و هم وضعیت مسجد در هر جامعه اسلامی بیانگر معدل سطح، عمق و کیفیت دین داری در آن جامعه است. علیرغم خدمات زیادی که مساجد ما به نظام و انقلاب کرده اند، ما به فرهنگ مسجد خدمات زیادی نکرده ایم.

در آماری که در یادواره شهدا اعلام شده اکثریت قریب به اتفاق شهدای این نظام از مسجد راهی جبهه های جنگ شدند بنابراین مسجد این پتانسیل را داشته که این همه نیرو را از درون خود تربیت کرده و به جبهه ها بفرستد.

یکی از مهمترین دلایلی که مانع جذب در مساجد شده، تقلیل کارکردهاست مثلا اگر در گذشته ۱۶ کارکرد مختلف در مساجد انجام می شده این عدد به کمتر از ۱۰ مورد رسیده است

به نظرم یکی از مهمترین دلایلی که مانع جذب در مساجد شده، تقلیل کارکردهاست. مثلا اگر در گذشته ۱۶ کارکرد مختلف در مساجد انجام می شده این عدد به کمتر از ۱۰ مورد رسیده است.

شما به پدیده دیوار مهربانی نگاه بیندازید! این پدیده که از کشورهای غربی نشأت گرفته و بیانگر ورود مدرنیته است قبلا در مساجد کشور با کیفیتی بالاتر انجام می شده ولی در حال حاضر این قدر از مساجد خود دور شدیم که حالا چنین طرح هایی را در خیابان ها می بینیم.

***کدامیک از کارکردهای مسجد تقلیل یافته که مانع جذب نمازگزاران می شود؟**

یکی از مواردی که شامل تقلیل کارکردهای مساجد بوده، بسته شدن درب های مسجد به روی عموم است. یک درمانگاه اگر در طول شبانه روز فقط ۲ ساعت باز باشد همه مردم نسبت به این وضعیت اعتراض می کنند که چرا محل درمانی آنها زمان کوتاهی را باز بوده، برای مسجد نیز همین منوال است. درمان معنوی مردم در مساجد است چرا باید صرفا چندساعت منتهی به نمازهای یومیه درب های مسجد باز باشد! این ها مسائلی است که باید متولیان بدان توجه کنند.

***بنابراین شما عوامل دفع در مساجد را پررنگ تر از عوامل جذب می دانید؟**

ابتدا باید موانع خروج نمازگزاران را بررسی کنیم و پس از آن به فکر جذب افراد به مساجد برویم. یکی از دلایل دفع که حاصل رفتارهای ماست؛ برخوردهای نامناسبی است که توسط مسجدی ها شکل می گیرد. شاید برخی جوان ها از ظاهر مناسبی همسو با عرف اجتماعی برخوردار نباشند ولی چنین چیزی در دین ما جزو محرمات نیست، آنچه جزو گناهان کبیره بوده تکبر و تحکمی است که دیگر نمازگزاران نسبت به ظاهر این جوان ساده واکنش نشان می دهند.

بنده شب های چهارشنبه می بینم جوان هایی را که در مسجد جمکران در سرمای زمستان با ظاهری شاید نامتعارف به خواندن نماز امام زمان می ایستند، چه بسا آنها از ما در دینداری جلوتر باشند. شهید مطهری کتابی ۴۰ صفحه ای به اسم احیای تفکر دینی نوشته است که پیشنهاد می کنم همگی مطالعه فرمایید، این کتاب به ما می گوید که اگر تفکر دینی ما گاهی به اشتباه برود و اگر زهد را اشتباه متوجه شویم هرچه قدر هم سعی کنیم زاهد تر گردیم، منحرف تر خواهیم شد. روحانی مسجد در مدیریت این نوع رفتارهای نادرست مردم می تواند تاثیرگذار باشد.

*به مدیریت روحانیون مساجد اشاره کردید، خود جامعه روحانیت و امامان جماعت مساجد چه نقشی در گرایش مردم به مسجد را ایفا می کنند؟

حاج آقای قرائتی در این زمینه حرف خوبی می زنند، ایشان می گویند که روحانی موفق باید سه سین داشته باشد: سواد، سوز و سلیقه. سواد یعنی اینکه چگونه مسائل را بیان کنیم. سوز به معنای عطش و ولع برای هدایت دیگران است. نباید یک روحانی کارمند مدار یا وظیفه مدار باشد یا خدای ناکرده نگاه حداقلی به هدایت دیگران داشته باشد. سلیقه نیز هنری است که روحانی به کار گرفته تا موضوعات را با زبان خاص هریک از اقشار مختلف بیان کند.

*در وضعیت فعلی، تبلیغات عمومی توسط رسانه ها می تواند دوباره موجب رونق حضور مردم در مساجد شود؟

امكانش وجود دارد چرا که فرهنگ سازی مساله بسیار مهمی است. شما اثرات فرهنگ سازی صدا و سیما را در بستن کمر بند ایمنی دیدید و در حال حاضر اکثریت مردم دیگه چنین عملی را جزوی از عادت رانندگی خود می دانند چرا نباید پیرامون مسجد محوری بودن فرهنگ سازی کرد! به قول حاج آقای پناهیان ما باید پس از گذشت ۳۷ سال از انقلاب سرمان را پایین بیندازیم که فیلم های بسیار اندکی پیرامون دینداری و حجاب ساخته ایم.

لذت مسجدی بودن را می توان در سریال های تلویزیونی جا انداخت. در حال حاضر صرفا مادرزرگ ها و یا سنین بالا به نماز و راز و نیاز مشغولند و جوانان نیز به تفریح، خب جوان امروزی الگو می گیرد و می گوید نماز و مسجد برای سنین پیری است. وقتی لذت مسجدی بودن را در برنامه های تلویزیونی خود چشاندیم و افرادی در مسجد حاضر شدند باید آنها را تثبیت نمود.

*منظورتان از تثبیت نمازگزاران چیست؟

گاهی هم به دلیل برخی اختلافات سیاسی به راحتی پامنبری ها از مسجد دور می شوند. نباید اختلافات سیاسی به مسجد کشیده شود

تثبیت یکی از سه مرحله کادرسازی نیروهاست. کادرسازی نیرو به سه مرحله جذب، تثبیت و ارتقا تقسیم می شود و مهم ترین مرحله نیز تثبیت نیروهاست. یک زمانی شما می بینید که در ایام محرم و صفر به واسطه نام امام حسین(ع) بسیاری از جوانان به سوی مساجد و هیئت ها سرازیر می شوند ولی پس از پایان این ایام دیگر خبری از آنها نیست، خب این یک نقص است که ائمه مساجد و فرهنگیان مسجدی نتوانستند چنین جوان هایی را در مسجد تثبیت کنند. گاهی هم به دلیل برخی اختلافات سیاسی به راحتی پامنبری ها از مسجد دور می شوند. نباید اختلافات سیاسی به مسجد کشیده شود.

*شما می فرمایید که نباید چالش های سیاسی به مسجد کشیده شود ولی بارها مقام معظم رهبری به مساله ورود مباحث سیاسی به مساجد تاکید داشتند؟

مرز باریکی بین این دو مساله ای است که شما بدان اشاره کردید. منظور از عدم اختلافات سیاسی، حزب بازی ها و جناح بازی هایی است که برخی رجال سیاسی به راه انداخته اند. بنا بر گفته رهبر معظم انقلاب آنچه باید در مساجد گفته شود گفتمان سیاسی انقلاب اسلامی است. گفتمانی که به عنوان خط قرمز نظام و مورد تایید همه احزاب و گروه ها می باشد.

*یکی از بازه های سنی که حضورش در مسجد موجب تغییر جهت گیری در زندگی می شود، سنین کودکی و نوجوانی است. چه برنامه هایی باید به این سن خاص و احساس اختصاص داده شود؟

باید یک برنامه بلند مدت برای این سنین اختصاص داد. بنده بارها در سخنرانی های خود اشاره کردم که می توان یک کارنامه دینی برای مقاطع خاص سنی مشخص نمود و مسائلی همچون عقاید دینی(البته نه آنچه در کتاب های دینی آمده است)، احکام(وضو، تیمم، نماز) و در نهایت اخلاق و آداب معاشرت را در این کارنامه گنجانند. تاکید بنده روی مساله آداب معاشرت

است چرا که متاسفانه ما در همسایه داری در برخوردهای خانوادگی دچار مشکل هستیم.

پس از پایان آموزش ها و ارائه کارنامه به نوجوانان با معرفی و تشویق کارنامه های برتر هم حس رقابت بین بچه ها بیشتر می شود و هم بچه ها ترغیب به یادگیری این مباحث خواهند شد. با توجه به حضور نوجوان امروزی در فضای مجازی شاید تصاویر این کارنامه های دینی را در اینستاگرام خود گذاشته و به دوستانش نشان دهد.

* شما به حضور قشر نوجوان در فضای مجازی اشاره کردید. در گوشه و کنار می شنویم که صرفا این قشر را از حضور در شبکه های اجتماعی منع می کنند و کمتر کسی به پالایش و استفاده صحیح از این ابزار پرداخته، وظیفه مساجد پیرامون حضور پرشور نوجوان امروزی در فضای مجازی چیست؟

اگر فضایی تحت عنوان فضای مجازی درست شده که غبارآلود است چه نهادی باید این غبار آلودگی ها را برطرف کند! برای رفع این غبارها مسجد بهترین مکان است

اگر فضایی تحت عنوان فضای مجازی درست شده که غبارآلود است چه نهادی باید این غبار آلودگی ها را برطرف کند! برای رفع این غبارها مسجد بهترین مکان است. نوجوان امروزی که با تکنولوژی های نوین در ارتباط بوده باید جدیدترین اطلاعات و اخبار تکنولوژی خود را در مساجد بگیرد و مسجد نیز فهرستی از بازی های مناسب را به وی ارائه دهد. همین بازی های پوکمون گو و کلش آف کلنزی که الان خیلی از بچه های ما را به خود مشغول کرده حاصل بی تفاوتی های ما نسبت به مقوله پیشرفت تکنولوژی است.

وقتی خانواده چیزی از این بازی ها و فضای مجازی نداند وقتی معلم های مدارس و متولیان مساجد چیزی در این باره نگویند، نوجوان ما نیز گوش به فرمان گروه های هم سن و سال خود قرار می گیرد. به نظرم چندین دانشجو که مسلط به فضای مجازی و کاربردهایش هستند، در مساجد مختلف کشور در جهت آموزش و نحوه استفاده به نوجوانان به کار گرفته شوند. شاید در آینده همین دانشجویانی که به کودکان و نوجوانان آموزش می دهند خود به یک متخصص حرفه ای در این زمینه تبدیل شدند.

* به عنوان آخرین سوال، چه تغییری را در جهت تحول و اصلاح روند مساجد کشور پیشنهاد می کنید؟

ایجاد تغییرات در ترکیب هیئت امنای مسجد شاید راهگشایی در جهت تحولات آینده باشد. اکثر هیئت امنای مساجد سنین بالایی داشته و کمتر با نسل جدید ارتباط برقرار می کنند. چه بهتر که ترکیب این هیئت امنای حاصل نیروهای جوان و میانسال باشد و از همه اقشار اعم از وکیل، معلم، پزشک و.. حضور داشته باشند. اینکه صرفا کسبه محله از اعضای این هیئت را تشکیل دهند فرآیند صحیحی به نظر نمی رسد. حاصل ترکیب فعلی هیئت امنای مساجد تغییرات صرفا ساختاری در مساجد اعم از تغییر گچ بری ها یا وضعیت عمرانی مسجد است.